

Lausunto

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi maarajoitusten ja muiden asiakkaan kansallisuuteen tai asuin- tai sijoittautumispaikkaan perustuvien syrjinnän muotojen torjumisesta sisämarkkinoilla ja asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja direktiivin 2009/22/EY muuttamisesta (U 51/2016 vp)

Kirjallisuuden tekijänoikeusjärjestö Sanasto ry, Sanasto rf (jäljempänä Sanasto) kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Sanasto on valtakunnallinen kirjallisuuden tekijänoikeusjärjestö, joka valvoo kirjallisuuden tekijöiden oikeuksia ja etuja. Edustamme noin 8 000 suomalaista kirjallisuuden tekijää. Sanaston jäsenjärjestöjä ovat Finlands svenska författareförening rf, Suomen Kirjailijaliitto ry, Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto ry sekä Suomen tietokirjailijat ry.

Sanaston pääviestit

- *Yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi kirjallisuutta tulisi kohdella asetuksen soveltamisalaa määritettäessä samalla tavalla kuin musiikkia ja AV-aineistoa. Sanasto kummeksuu valtioneuvoston kirjelmässä esitettyä ja puheenjohtajamaan kompromissiehdotuksen mukaista erottelua teoslajien välillä. Suomen tulisi kannassaan esittää myös kirjallisuuden poistamista asetuksen soveltamisalan piiristä.*
- *Sanasto pitää sisämarkkinoiden moitteetonta toimivuutta tärkeänä ja kannattaa lähtökohtaisesti **perusteettomien** maarajoitusten estämistä. Suomen on kannassaan kuitenkin huolehdittava, ettei kirjallisuuden alan kehittyvien verkkopalvelujen toimintaa vahingoiteta rajoittamalla sopimusvapautta. On monia tilanteita, jolloin markkinoiden alueellinen jakaminen on taroituksenmukaista ja perusteltua.*

Yhdenvertaisuus teoslajien kesken

Valtioneuvoston kirjelmässä eduskunnalle todetaan puheenjohtajamaan kompromissiehdotuksen mukaisesti, että maarajoituksia koskevan asetusehdotuksen soveltamisalaa kuuluisivat esimerkiksi e-kirjat, mutta ei musiikkia tai audiovisuaalisia palveluita. Mielestämme teoslajien yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi kirjallisuutta tulisi käsitellä asetuksen soveltamisalakysymyksessä samalla tavalla kuin musiikkia ja audiovisuaalisia palveluja. Näin ollen Suomen tulisi kannassaan esittää myös kirjallisuuden jättämistä asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle, kuten puheenjohtajamaan kompromissiehdotuksessa on tehty musiikkipalveluille. Emme näe mitään perusteluita sille, että kirjallisuutta teoslajina kohdeltaisiin toisin kuin musiikkia ja audiovisuaalisia sisältöpalveluita.

sanasto

Korkeavuorenkatu 30 A, 00130 Helsinki
+358 9 5629 3300, info@sanasto.fi, sanasto.fi

Kirjallisuuden alalla jo toimivat käytännöt

Kirjallisuuden alalla tärkeimmät palvelut toimivat jo nyt tavalla, joka mahdollistaa niiden käytön myös sisällön hankintamaan ulkopuolella. Tämä on toteutettu osapuolten väliseen sopimiseen perustuen ja kuluttajien ääntä kuunnellen.

Suomen on kannassaan huolehdittava, että palveluntarjoajiin kohdistuvalla sääntelyllä ei aiheuteta vahinkoa sellaisille hyvin toimiville sisältöpalveluille, joihin kuluttajat ovat jo erittäin tyytyväisiä. Sääntelyllä ei tule aiheuttaa elinkeinoaan harjoittaville lisäkustannuksia. Tämä ei ole yhdenkään toimijan edun mukaista, sillä elinkeinonharjoittajalle aiheutuvat kustannukset näkyvät kuluttajahinnoissa. Sisältöpalveluille on turvattava toimivat ja reilut kilpailu- ja markkinaolosuhteet, joita ei tarpeettomasti häiritä yhteisötason sääntelyllä.

Sisältöpalveluiden alueellisen lisensoinnin edellytykset turvattava

Teosten laaja saatavuus laillisten palvelujen kautta on kaikkien osapuolten intressi. Komission esityksessä sisällön saatavuutta parannettaisiin takaamalla kuluttajan hankkiman sisällön toimivuus myös esimerkiksi työ- ja lomamatkoilla. Laajemmasta oikeudenhaltijoiden oikeuksiin puuttumisesta tulee kuitenkin pidättäytyä ja on keskityttävä sopimusvapauden säilymisen varmistamiseen.

Suomalaisen kirjallisuuden kansainväliset käyttötilanteet ovat kasvussa. Kansainvälisiä oikeudenluovutuksia liittyy kirjallisuuden alalla teosten julkaisutoiminnan lisäksi muun muassa teosten käyttöön elokuvissa ja musiikissa. Lainsäädännön tasolla ei ole tällä hetkellä esteitä lisensoida sisältötuotteita koko Euroopan tai koko maailman kattavasti. Näin tulee olla jatkossakin.

Valtioneuvoston kirjelmässä on todettu, että ”*se, ettei elinkeinonharjoittaja ole hankkinut tietyn maantieteellisen alueen kattavia oikeuksia on laillinen peruste asettaa maarajoitteita*”. Tämä on erittäin kannatettavaa. Joissain tilanteissa on tarkoituksenmukaista rajoittaa teoksen alueellista käyttöä. Tiettyjen teoslajien ja luovan alan tuotteiden osalta alueellisten yksinoikeuksien myöntäminen on usein välttämätöntä rahoituksen turvaamiseksi. Myytäviä lisensoijia voidaan myös hinnoitella alueittain, esimerkiksi mainontaan liittyvistä syistä: suomalaista mainontaa sisältävään suomenkieliseen sisältöön ei ole kannattavaa hankkia lisenssiä koko Euroopan alueelle. Teoksen alueellisen käytön laajuudesta päättäminen on keskeinen oikeudenhaltijalle sopimusvapauden perusteella kuuluva oikeus, eikä sitä tule poistaa.

Helsingissä 15. päivänä marraskuuta 2017

Virpi Hämeen-Anttila
Puheenjohtaja

Anne Salomaa
Toiminnanjohtaja

sanasto

Korkeavuorenkatu 30 A, 00130 Helsinki
+358 9 5629 3300, info@sanasto.fi, sanasto.fi

